

Mirka Soinikoski vihr ym.

Kirjallinen kysymys intersukupuolisten lasten itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta ja pienten lasten ei-lääketieteellisen sukelinkirurgian kieltämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Arvioiden mukaan Suomessa syntyy vuosittain 250—850 intersukupuolista lasta, joiden sukuelimet, hormonit tai kromosomit eivät ole tyypilliset joko mies- tai naissukupuolelle. Intersukupuolisuus ei kuitenkaan määrittele henkilön sukupuoli-identiteettiä. Tästä huolimatta Suomessa tehdään edelleen pienille lapsille sukelinkirurgisia leikkauksia ja annetaan hormonihoitoja, joille ei ole lääketieteellistä perustetta, vaan ne ovat puhtaasti kosmeettisia.

Intersukupuolisten lasten kosmeettiset leikkaukset loukkaavat lasten itsemääräämisoikeutta. EU:n perusoikeusviraston (2020) Euroopan laajuisessa tutkimuksessa yli puolet (62 %) tutkimukseen osallistuneista ihmisistä ilmoitti, etteivät he tai heidän vanhempansa antaneet tietoon perustuvaa suostumustaan ennen ensimmäistä lapsen sukupuolipiirteitä muokkaavaa kirurgiaa. Melkein puolet (49 %) intersukupuolisista vastaajista kertoi, etteivät he antaneet heille määrättyyn hormonihoitoon tietoon perustuvaa suostumustaan. Sen lisäksi, että intersukupuolisten lasten kosmeettiset leikkaukset rikkovat pahoin lasten itsemääräämisoikeutta, ne voivat aiheuttaa lapsettomuutta, erogeenisen tunnon menetystä, kipua ja muita jälkiseurauksia, jotka vaikuttavat lapsen koko loppuelämään.

Intersukupuolisten lasten ei-lääketieteellisen sukelinkirurgian kieltämisestä on jätetty aikaisemmin kirjallinen kysymys viime syksynä. Tuolloin kirjallisen kysymyksen vastauksessaan perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru lupasi, että asiaa käsitellään sosiaali- ja terveysministeriön 27.5.2021 asettamassa translainsäädännön uudistamisen valmistelutyöryhmässä. Työryhmäkokoonpano koostui virkamiesryhmästä sekä seuranta- ja arviointiryhmästä. Virkamiesryhmän tehtävänä oli muun ohella tehdä tarvittavat ehdotukset intersukupuolisten lasten itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta lapsen edun ja henkilökohtaisen koskemattomuuden sekä iän ja kehitystason mukaisesti.

Valitettavasti translainsäädännön uudistamisen virkamiestyöryhmä päätyi siihen lopputulokseen, ettei intersukupuolisten lasten kehollisen koskemattomuuden suojelua sisällytetä uuteen translakiin, vaikka intersukupuolisten lasten kirurgisista toimenpiteistä on erikseen säädetty lailla esimerkiksi Maltassa, Portugalissa ja Saksassa.

Vastaavasti Suomessa esimerkiksi lapsiasiavaltuutettu ja tasa-arvovaltuutettu ovat toistuvasti huomauttaneet intersukupuolisiin lapsiin kohdistuvista ihmisoikeusloukkauksista. Myös Intersu-

Kirjallinen kysymys KK 380/2022 vp

kupuolisten ihmisoikeudet ISIO ry, Lastensuojelun keskusliitto, Amnestyn Suomen osasto, Seta, Suomen Unicef, Sateenkaariperheet ry, Translasten ja -nuorten perheet ry ja Trasek ry ovat toistuvasti ilmaisseet huolensa siitä, turvataanko translain uudistuksessa intersukupuolisten lasten itsemääräämisoikeus.

Hallitusohjelman tavoitteena on vahvistaa intersukupuolisten lasten itsemääräämisoikeutta ja luopua pienten lasten kosmeettisesta, ei-lääketieteellisestä sukuelinkirurgiasta. Tavoitteesta ja lukuisista lausunnoista huolimatta intersukupuolisten lasten ei-lääketieteellistä sukuelinkirurgiaa ei esitetä kiellettäväksi uudessa translaissa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo vahvistaa intersukupuolisten lasten itsemääräämisoikeutta, jos intersukupuolisten lasten ei-lääketieteellisiä leikkauksia ei esitetä kiellettäviksi uudessa translaissa ja

aikooko hallitus kieltää pienten lasten kosmeettisen, ei-lääketieteellisen sukuelinkirurgian?

Helsingissä 7.7.2022

Mirka Soinikoski vihr
Hanna Holopainen vihr
Satu Hassi vihr
Iiris Suomela vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr